

VGA 7851

Karl Barth wordt morgen driekwart eeuw oud

Vernieuwer protestantse theologie heeft levenswerk nog niet voltooid

IN DE GESCHIEDENIS der Christelijke theologie steken enkele gestalten als machtige bergtoppen boven het hen omringende heuvelland uit. In de oudheid zijn het Augustinus voor de westerse, Johannes van Damascus (in de achte eeuw) voor de oosterse Kerk. Uit de middeleeuwen zou men Thomas van Aquino kunnen noemen, nog altijd de normatieve theoloog voor de gehele Rooms-Katholieke Kerk. Wat de reformatie betreft dient men uiteraard Luther en Calvijn te vermelden: Luther gaf de eerste impulsen, Calvijn bracht de voltooiing van een hernieuwd verstaan van het oude evangelie. Een dergelijke radicale vernieuwing werd ons in onze generatie door Karl Barth geschonken, naar aller overtuiging de beheersende theoloog van de twintigste eeuw.

Het nieuwe in zijn gedachten

WIE BARTH wil verstaan moet de eeuw kennen zoals deze doorwerkte tot 1914. Indrukwekkende figuren als Herrmann, Troeltsch en von Harnack waren omstreeks 1900 op theologisch gebied haar vertegenwoordigers. De jonge Barth was hun leerling — tot hij in augustus 1914 hun namen terugvond onder de 93 Duitse intellectuelen, die in een publieke verklaring de oorlogspolitiek van keizer Wilhelm II en zijn raadgevers tot de hunne maakten. Er klopte blijkbaar iets niet met het ethos van deze theologen.

En toen Barth aan hun ethos was gaan twijfelen, wilde ook hun dogmatiek en hun ethiek, hun Bijbelverklaring en hun geschiedenisvisie er bij hem niet goed meer in. Dat betekende, dat hij met lege handen kwam te staan.

door
prof. dr. A. J. Bronkhorst

Als predikant van het kleine Zwitserse dorpje Safenwil had hij het gevoel niets meer te zeggen te hebben. Hij schijnt nog enige tijd overwogen te hebben om zijn toga maar in de consistoriekamer te laten hangen en secretaris van een vakvereniging te worden.

Het is er niet van gekomen. Integendeel. Hij ging opnieuw zoeken, als iemand, die bewust niet wet en niet gevonden heeft. De Bijbelse mensen hadden zijn bijzondere belangstelling.

Wat was hun geheim? Hij kwam, als eerder Augustinus, Luther, Kohlbrugge, uit bij de Romeinenbrief van Paulus. Zocht alles bij elkaar, wat daarover geschreven was, bij de reguliere maar vooral bij de irreguliere exegeten. En publiceerde in 1919 tot veler ontzetting voor de eerste maal zijn „Der Römerbrief“. Voor vele anderen was hier echter het verlossende woord gesproken. Hier klokte een nieuw geluid, zoals men het tot nu toe nog niet gehoord had. De taal deed aan Kant en Plato denken, de gedachten schenen bij Kierkegaard en Nietzsche, bij Dostojewski en Overbeek vandaan te komen, maar één ding werd tenminste duidelijk, namelijk dat het bij Paulus om laatste antwoorden op laatste vragen ging.

Wat was het nieuwe in deze gedachten? De negentiende eeuw had zich in de theologie, in het voetspoor van haar grote voortrekker Schleiermacher, georiënteerd aan het religieus bewustzijn van de vrome mens, aan zijn volstrekt afhankelijkheidsgevoel, zoals Schleiermacher het uitdrukte. Wijzegeerig uitgedrukt: had de vrome mens tot subject, God tot praedicaat van de Christelijke waarheid gemaakt. Ook deze vrome mens is echter historisch, psychologisch, sociologisch bepaald. Daardoor raakte ook de theologie in steeds groter hoerigheid aan het historicisme, psychologisme en sociologisme van die tijd. Als de mens norm en maat aller dingen, ook aller theologische dingen, is, wordt ook de theologie noodzakelijkerwijze tot een hoofdstuk in de anthropologie.

Hier zette Barth in. Worstelend met de woorden om zijn gedachten maar tot uitdrukking te kunnen brengen. Vechtend tegen de vanzelfsprekendheid, waarmee men kon menen God te doorgronden.

Stamelend over een oneindig kwalitatief onderscheid tussen God en Gans Andere, en ons menselijk bewustzijn. Het oude woord van de Prediker (5:1) „God is in de hemel en gij zijt op de aarde“ werd een der centrale teksten van deze dialectische, het ja en het neen combinerende, theologie: oermonsters als de Leviathan en de Beheerth uit het boek Job moesten helpen om ons van al te mensvormige Godsvoorstellingen te verlossen. Het

thans als hoogleraar met emeritaat denkt te gaan.

BARTH'S bibliografie omvatte reeds in 1956 meer dan 400 titels. Boven alles uit steekt echter zijn levenswerk de Kirchliche Dogmatik, waarvan nu reeds elf delen, gemiddeld ongeveer 800 pagina's omvattend, verschenen zijn. Hier komen al zijn grote gaven tot hun recht. Zijn bekwaamheid als Bijbeluitlegger, zijn onvoorstelbare belevenswijze in de theologische literatuur van 19 eeuwen, zijn begaafdheid om vastgelopen theologische problemstellingen als het ware weer transparant en actueel te maken, bovendien zijn denkkracht en systematiserend vermogen maken de Kirchliche Dogmatik tot een soort gotische kathedraal, waarvan reeds velen de schoonheid hebben bewonderd. Een eenmaal ingelezen is, volgt de gedachtegang zonder moeite, staat telkens versteld over de eenvoud van het geheel. Het belangrijkste is echter, dat Barth het volgehouden heeft, nu reeds 9.000 bladzijden lang, zijn Kirchliche Dogmatik te maken tot één grote belijdenis, tot een ononderbroken loflied op de grote daden Gods, die liefde is en gemeenschap met ons mensen zoekt en sticht. En dat alles zonder de wetenschappelijke vorm ook maar één ogenblik te verloochenen, zakelijk en strak. Met dit levenswerk verwerft Barth zich een ereplaats temidden der allergrootsten in de geschiedenis der Christelijke theologie.

Elf delen zijn verschenen, het twaalfde is in bewerking. Dan zullen vier van de vijf cycli, waaruit het geheel bestaat, zijn voltooid. Zal de ouder wordende Barth de kracht en de jaren vinden om ook de vijfde cyclus, de leer van de laatste dingen, de zogenaamde eschatologie, als het speciale werk van de H. Geest, nog te bewerken? Zal het hem mogelijk zijn hiermee door te gaan nu de regelmatige impulsen van het college geven straks voor hem wegvallen? Verschillenden beginnen er aan te twijfelen, al hebben we de hoop nog niet opgegeven. Want hier wordt de gehele theologie vanuit één grondbeginsel opnieuw doordacht: iedere locus der dogmatiek wordt behandeld vanuit het centrum der Christelijke belijdenis: dat God in Jezus Christus tot ons gekomen is. Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van den eniggeborenen van den Vader — dit woord uit Joh. 1:14 is de gronddag van geheel deze theologie.

Boek over Goethe

ZONDER op details in te gaan zou ik nog twee aspecten van Barths levenswerk naar voren willen brengen. Allereerst zijn verhouding tot de negentiende eeuw. Barth zelf is het geweest, die omstreeks 1920 op theologisch gebied de punt heeft gezet en een nieuwe start heeft gemaakt. In radicale eenzijdigheid ongetwijfeld, hij heeft het zelf later meer dan eens toegegeven. Maar met volle overtuiging: zo kon het toch werkelijk niet. Des te meer treft ons de grote mildheid, waarmee Barth met de negentiende eeuw om leerde gaan.

Een anekdote spreekt hier boekdelen. Toen Barth in 1946 nog een semester in Bonn college was gaan geven om daarmee de theologische ontwikkeling van het na-oorlogse Duitsland weer op de been te helpen, liep hij radicaal tegen de mensen die de puinhopen van het zwaarbeschadigde universiteitsgebouw. Temidden van het puin ontdekte hij een borstbeeld van zijn grote tegenstander Schleiermacher, aan wiens bevestiging hij zijn leven gewijd had. Het was hem een vreugde dit in veendheid te hebben gevonden omdat het

KARL BARTH

met portretten van Mozart en Calvijn op gelijke hoogte tot zijn studeerkamer, de laatste jaren bij voorkeur prekend in de Bazelse strafgevangenis. Terugkerend tot de oermotieven van de Reformatie (bij alle kritiek op bepaalde aspecten van de theologie van Luther zowel als van Calvijn) en juist daardoor ook van grote invloed op de Rooms-Katholieke theologie, die het bij monde van verschillende van haar grotere en kleinere vertegenwoordigers openlijk toefga, hoeezer Barth voor haar van betekenis was. Zelf overkwam het mij, toen ik sprak voor een paar honderd studenten van de universiteit van Leuven, dat de R.K. theoloog, die mij inleidde, het openlijk uitsprak: „Wij zijn allemaal door Barth beïnvloed en het is ons tot een grote verrijking geworden.“ Barth wordt ook door de R.K. theologie als serieus genomen als eigenlijk geen theoloog sedert de Hervormers. Zelf beschouwt Barth, naast het boek van de Amsterdamse hoogleraar Berkouwer „De triomf der genade in de theologie van Karl Barth“ verschillende R.K. publicaties (van mannen als Hans Urs von Balthasar, Bouillard, Küng) als het beste wat over hem geschreven is. Zo werkt zijn invloed ook over tot nu toe onoverkomelijk geachte grenzen heen.

Ran

Droog

VOO

De dienst der lijke IJsselmeergebiedhoofdlijnen om waard en tot op als een zelfstand land te laten vor de eeuwswisseling enigszins is gesta Deze urbanisatie Holland voornam Markerwaard en land, de plaats is toebedacht.

Dit plan werd L. Wijers, hoofd nologie van de werken, uit de Haagse Dierentur van bouwkundig deling voor bouw de van het Kon. Ingenieurs een dering aan „De hont ontwikkeling Ir. Wijers wees „open“ plan is of met een slechts toekomst en dat voor de samenw schillende dienst standkoming van de voormalige Z en die met de omringende land In tegenstelling jaar geleden dr ontninning zijnde

kleurige GINE-logica

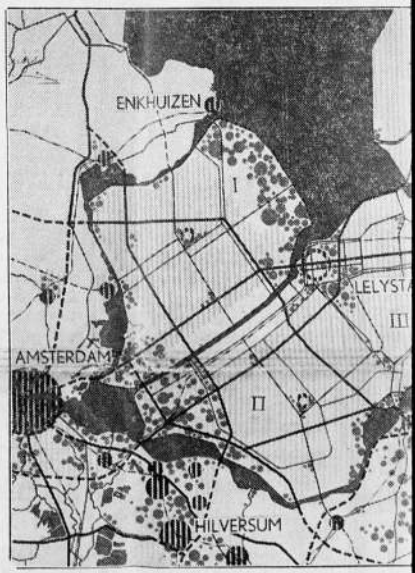

„Wat nu nog tiener is“, sprak de man zorgelijk, „is straks ongemerkt twenner“. „Gunst ja!“, zei ik, „U bedoelt...“ „Mijn kinderen“, verdriedlijkte de man, „Zij zijn nu nog color-crazy tieners in hemelsblauwe spijkerbroeken en kanariegele sweaters. Maar ik vrees het moment, waarop zij sombere nee-tegen-het-leven-zeggers zullen zijn.“

„Aha!“, zei ik begrijpend, „U wilt hun huidige, brede kleuren-gamma vastleggen op smalfilm.“

„Juist“, sprak de man, „en daarvoor wil ik een kleurensmaalfilm, die een schots geruite bloes schotend dan schots weergeeft. Ik wens een natuurlijke blauw-grijs-rood geschaafde voetbal-kle in mijn filmarchief. Nu. Snell!“

„Film dan smal en snel en feilloos met Agfacolor!“ zei ik. „Hun witte-tanden-droop-witte gebitten zullen natuurlijk blinken tussen de felle oorlogsbe-

Nieuwe vrachtaarder voor Kon. Lloyd N.V.

De vloot van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd NV is uitgebreid met de grootste vrachtaarder van alle lijndiensten, de Seine Lloyd, die vandaag voor een eerste proefvaart uit Rotterdam zal vertrekken.

De tekening van het stru zuidelijke IJ als die door Zuiderzeew De grote gea de polders een agrarisc zwarte ringe ven de staad stine staad

gemerkt twenner". „Gunst ja!", zei ik, „U bedoelt...?" „Mijn kinderen", verduidelijkt de man. „Zij zijn nu nog color-crazy tieners in hemelsblauwe spijkerbroeken en kanariegele sweaters. Maar ik vrees het moment, waarop zij sombere nee-tegen-het-leven-zeggars zullen zijn."

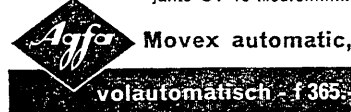
„Aha!", zei ik begrijpend, „U wilt hun huidige, brede kleurengamma vastleggen op smal-film."

„Juist", sprak de man, „en daarvoor wil ik een kleurensmafilm, die een schots geruite bloes schotser dan schots weergeeft. Ik wens een natuurlijke blauwgrijs-rood geschaafde voetbal-knie in mijn filmarchief. Nu. Snell!"

„Film dan smal en snel en feilloos met Agfacolor!" zei ik. „Hun witte-tanden-drop-witte gebitten zullen natuurlijk blinken tussen de felle oorlogsbeschrijvingen van de Brullende Buffel. Blozend van vakantievreugd en verblekend van ontdekte spijbel-schrik zullen ze voortleven. Echt. Agfa-authentiek!"

Voor f145,- hebt u al een Agfa Movex met superieur precisie-werk en ooggevoelige lenzen. Houd vast dat kleurige vakantielevens met Agfa Movex en de briljante CT 13 kleurenfilm!

VIASA lid internationale luchtvaartorganisatie

De onlangs opgerichte Venezolaanse luchtvaartmaatschappij VIASA, waarmee de KLM een overeenkomst tot samenwerking op vele punten is aangegaan, is lid geworden van de International Air Transport Association, de internationale organisatie van luchtvaartmaatschappijen. VIASA is het negenentachtigste lid.

GRATIS

kop en schotel

tegen inlevering van vijf gele kroonkurken van

Menken koffiemelk

Vraagt Uw melkhandelaar

deze vorm mens is echter historisch, psychologisch, sociologisch bepaald. Daardoor raakte ook de theologie in steeds groter horigheid aan het historicisme, psychologisme en sociologisme van die tijd. Als de mens norm en maat aller dingen, ook aller theologische dingen, is, wordt ook de theologie noodzakelijkerwijze tot een hoofdstuk in de anthropologie.

Hier zette Barth in. Worstelend met de woorden om zijn gedachten maar tot uitdrukking te kunnen brengen. Vechtend tegen de vanzelfsprekendheid, waarmee men kon menen God te doorgronden.

Stamelend over een oneindig kwalitatief onderscheid tussen God de Gans Andere, en ons menselijk bewustzijn. Het oude woord van de Prediker (5:1) „God is in de hemel en gij zijt op de aarde" werd een der centrale teksten van deze dialectische, het ja en het neen combinerende, theologie; oermonsters als de Leviathan en de Behemoth uit het boek Job moesten helpen om ons van al te mensvormige Godsvoorstellingen te verlossen. Het ging er om, dat wij opnieuw zouden leren „God God te laten zijn"; de goddelijkheid Gods stond in het middelpunt; juist in zijn openbaring leren wij Hem kennen als de Verborgene.

Geruchten over emeritaat

DE VERDERE levensloop van Barth is spoedig verteld. Van 1921-1925 bezette hij een buitengewone leerstoel voor Gereformeerde dogmatiek te Göttingen, van 1925-1929 was hij hoogleraar te Münster, van 1929-1934 werkte hij als zodanig te Bonn. Toen begon zijn conflict met het nationaal-socialisme: zijn weigering om de totale eed van trouw aan de Führer af te leggen leidde tot zijn ontslag. Van het begin af aan had Barth aan de Belijvende Kerk in de Duitse Kerkstrijd de weg gewezen; het belangrijkste geschrift uit deze worsteling om de vrijheid der kerk en om de zuiverheid van haar verkondiging, de Belijdenis van Barmen van 1934, is in hoofdzaak van zijn hand; zijn brochures „Theologische Existenz heute" riepen in deze jaren van roes en verdwazing velen terug tot klaarder inzicht en bevrijdende nuchterheid. Het was dan ook een evenement toen Barth in het voorjaar van 1935 gedurende een aantal vrijdagen wekelijks naar Utrecht kwam om daar in de Handelsbeurs zijn colleges over de Apostolische Geloofsbelijdenis te komen geven (door prof. Miskotte vertaald en van aantekeningen voorzien uitgegeven bij Callenbach te Nijkerk). Vanaf 1935 werkte Barth als hoogleraar te Bazel; in 1956 kreeg hij, gezien de betekenis van zijn levenswerk, een speciale vergunning om, ondanks het bereiken van de zeventigjarige leeftijd, door te gaan; de laatste berichten uit Bazel melden nu echter, dat Barth

ik nog twee aspecten van Barths levenswerk naar voren willen brengen. Allereerst zijn verhouding tot de negentiende eeuw. Barth zelf is het geweest, die omstreeks 1920 op theologisch gebied de punt heeft gezet en een nieuwe start heeft gemaakt. In radicale eenzijdigheid ongetwijfeld, hij heeft het zelf later meer dan eens toegegeven. Maar met volle overtuiging: zo kon het toch werkelijk niet. Des te meer treft ons de grote mildheid, waarmee Barth met de negentiende eeuw om leerde gaan.

Een anekdote spreekt hier boekdelen. Toen Barth in 1946 nog een semester in Bonn college was gaan geven om daarmee de theologische ontwikkeling van het na-oorlogse Duitsland weer op de been te helpen, liep hij nieuwsgierig tussen de puinhopen van het zwaarbeschadigde universiteitsgebouw. Temidden van het puin ontdekte hij een borstbeeld van zijn grote tegenstander Schleiermacher, aan wiens bestrijding hij zijn leven gewijd had. Het was hem een vreugde dit in veiligheid te helpen brengen opdat het opnieuw ergens een ereplaats zou kunnen krijgen. Zo is Barth met de negentiende eeuw omgegaan, misschien wel het allermeest in zijn rijke werk „Die protestantische Theologie im 19. Jahrhundert — Ihre Vorgeschichte und ihre Geschichte". Voor 22 jaar vertelde Barth ons, dat hij hoopte, als zijn Kirchliche Dogmatik voltooid zou zijn, nog de tijd te vinden om een boek over Goethe te schrijven. Met name in de laatste jaren heeft Barth er herhaaldelijk aan herinnerd, dat de grote vragen, waarmee de negentiende eeuw is bezig geweest op theologisch gebied, nu op hoger plan opnieuw aan de orde zullen moeten komen.

„Allemaal beïnvloed door Barth"

EN DAN Barths oecumenische betekenis. Barth is zijn eigen weg gegaan, ruig als Elia, „de beroerder Israëls". Heel wat echte of vermeende heilige huisjes zijn onder zijn mokerslagen bezweken. Gebonden aan de God, Die Zich openbaart in Jezus Christus, maar verder opmerkelijk open en vrij naar alle kanten, „wereldser" als de meesten zijner collega's.

Nieuwe vrachtaarder voor Kon. Lloyd N.V.

De vloot van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd NV is uitgebreid met de grootste vrachtaarder van alle lijndiensten, de Seine Lloyd, die vandaag voor een eerste proefvaart uit Rotterdam zal vertrekken.

Het nieuwe vrachtschip, dat geen passagiersaccommodatie heeft, is ruim 166 meter lang. De breedte bedraagt 21.2 meter en de hoogte 13.1 meter. De bruto tonnage bedraagt circa 11.500 ton.

Na een kustreis via Antwerpen, Hamburg en Bremerhaven, zal de Seine Lloyd op 26 mei a.s. voor de eerste officiële reis uit Rotterdam vertrekken naar de Philippijnen, Hongkong en Japan.

Gisteren heeft de doopster van het schip, mevrouw E. Ruys—Van Heuven, een grote ingelijste foto, de afmetingen bedragen 1,5 bij 1 meter, van Parijs en de Seine aangeboden. Ook de leraren en leerlingen van de Herman Hijermans Ulo school te Rotterdam, die het schip hebben geadopteerd, zegden een moziëk voor het schip toe. Ze mochten gisteren het geadopteerde nieuwe schip in Rotterdam bezichtigen.

— De staatssecretaris van O. K. en W., mr. Y. Scholten, heeft gisteren de eerste van de 1200 palen geslagen, waarop over enige tijd de Eindhovense stadsschouwburg zal rusten.

De tekening van het str... zuidelijke IJ... als die door Zuiderzeewe... De grote gea... de polders... een agrarisc... zwarte ringe... ven de plaat... stige steden... Flevoland v... stippen, waa... grond, e.d. ... waarmee i... voortzetting... van de Goois... Het tegenove... telijke deel v... is voor hetze... veerd, terwij... zijde van de... deel zal wor... polders zelf... lopig nog vo... einden beste... noorden van... noordoosten... aan Lelystad... de z.g. uitstr... stad op te va... 1. Markerwa... Flevoland: 3... land; 4.

**3000
FABRIEKS-
COLLECTIES**

13000 m²
VERKOOPRUIMTE

van **Reeuwijk**

3000 fabriekscollecties

ROTTERDAM

Levering franco

Vrije bezichtiging

Wie bij van Reeuwijk niet vindt, wat hij zoekt, zoekt meubelen die nog niet gemaakt worden.

Bij aankoop van f 500,- worden op vertoon 2 dagretours of uw benzinekosten vergoed.

WINKELCENTRUM „OUDE" BINNENWEG/KAREL DOORMANSTR. TEL. 11.16.70 (14

Meisje overleden na met breipen hersens te hebben beschadigd

Toen dezer dagen te Amsterdam de elfjarige Jacqueline Engelenburg in bed zat te breien, peuterde zij met een der breipennen in haar neus. Zij duwde de pen zover naar binnen dat de hersenen werden beschadigd.

Het meisje werd naar het Wilhelmina Gasthuis overgebracht, maar 'n direct toegepaste operatie mocht helaas niet meer baten.

gen
d
ogie
oid

ar met emeritaat

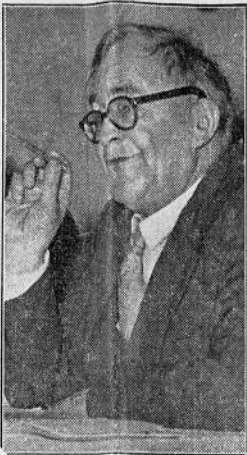
die omvatte reeds
an 400 titels. Boven
er zijn levenswerk
at, waarvan nu
middel ongeveer
tend, verschenen
zijn grote gaven
bekwaamheid als
onvoorstelbare be-
logische literatuur
n begaafdheid om
sche probleemstel-
weer transparant
en, bovenal zijn
matiserend vermo-
en. Dogmatiek
sche kathedraal
en de schoonheid
Wie eenmaal inge-
edachtengang zon-
kens verseld over
Barth het belang-
Barth het volge-
9.000 bladzijden
Dogmatiek te ma-
pelijdenis, tot een
d op de grote da-
en en gemeenschap
kt en sticht. Een
wetenschappelijke
ogenblik te ver-
nen strak. Met dit
Barth zich een
der allergrrootsten
der Christelijke

nenen, het twaalf-
Dan zullen vier
aaruit het geheel
oid. Zal de ouder
racht en de jaren
vijfde cyclus, de
dingen, de zoge-
als het speciale
st, nog te bewe-
hogelijk zijn hier-
u de regelmatige
lege geven straks
Verschillenden
tijfelen, ze hebben
et opgegeven.
gehele theologie
eginsel opnieuw
us der dogmatiek
nuit het centrum
denis; dat God in
ons gekomen is.
worden en heeft
wij hebben Zijn
wd, een heerlijk-
nigeboorene van
ord uit Joh. 1:14
van geheel deze

Goethe

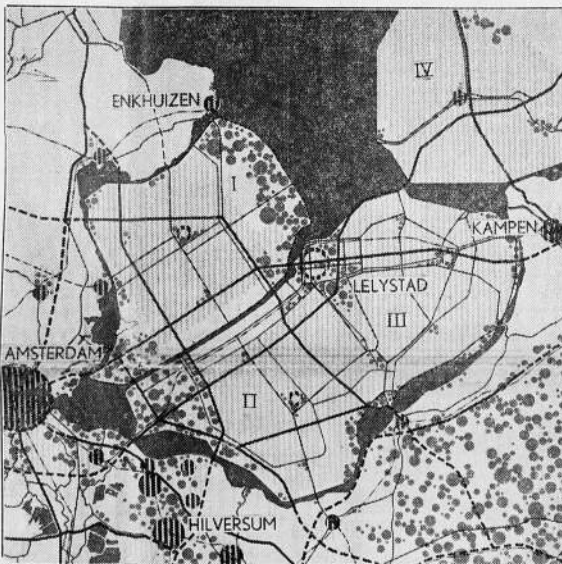
in te gaan zou
eten van Barths
willen brengen.
ding tot de ne-
ding zelf is het ge-
1920 op theolo-
heeft gezet en
ft gemaakt. In
ongetwijfeld, hij
meer dan eens
t volle overtuig-
werkelijk niet.
de grote mild-
met de negen-
te gaan.

hier boekdelen.
nog een semester
gaan geven om
sche ontwikke-
logische Duitsland
helpen, liep hij
e puinhopen van
universiteitsge-
het puin ontdek-
van zijn grote
acher, aan wiens
ven gewijd had.
ude dit in veen-
ingen opdat het

KARL BARTH

met portretten van Mozart en Calvijn op gelijke hoogte op zijn studeerkamer, de laatste jaren bij voorkeur prekend in de Bazelse strafgevangenis. Terugkerend tot de oemotieven van de Reformatie (bij alle kritiek op bepaalde aspecten van de theologie van Luther zowel als van Calvijn) en juist daarvoor ook van grote invloed op de Rooms-Katholieke theologie, die het bij monde van verschillende van haar grotere en kleinere vertegenwoordigers openlijk toef, hoezeer Barth voor haar van betekenis was. Zelf overkwam het mij, toen ik sprak voor een paar honderd studenten van de universiteit van Leuven, dat de R.K. theologie, die mij inleidde, het openlijk uitsprak: „Wij zijn allemaal door Barth beïnvloed en het is ons tot een grote verrijking geworden.“ Barth wordt ook door de R.K. theologie nu serieus genomen als eigenlijk geen theoloog sedert de Hervormers. Zelf beschouwt Barth, naast het boek van de Amsterdamse hoogleraar Berkouwer „De triomf der genade in de theologie van Karl Barth“ verschillende R.K. publicaties (van mannen als Hans Urs von Balthasar, Bouillard, Küng) als het beste wat over hem geschreven is. Zo werkt zijn invloed ook over tot nu toe onoverkomelijk geachte grenzen heen.

Nieuwe vrachtaarder voor Kon. Lloyd N.V.

De vloot van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd N.V. is uitgebreid met de grootste vrachtaarder van alle lijndiensten, de Seine Lloyd, die vandaag voor een eerste proefvaart uit Rotterdam zal vertrekken.

Structuurplan Zuiderzeewerken Randstad in 2000 uitgebouwd in IJsselmeerpolders

Droog te leggen polders overloop voor overbevolkt westen

De dienst der Zuiderzeewerken is met een structuurplan voor de zuidelijke IJsselmeerpolders in de openbaarheid getreden, een basisplan in hoofdlijnen om de polders Oostelijk en Zuidelijk Flevoland, de Markerwaard en tot op zekere hoogte ook de Noordoostpolder rond het jaar 2000 als een zelfstandige eenheid een geïntegreerd onderdeel van overig Nederland te laten vormen. Bij dit plan is men er van uitgegaan, dat omstreeks de eeuwwisseling het leven in het agrarische deel van de nieuwe polders enigszins is gestabiliseerd en de verstedelijking er in volle gang zal zijn. Deze urbanisatie zal zich, naar men verwacht, als uitbouw van de randstad Holland voornamelijk af gaan spelen in het zuidwestelijk deel van de Markerwaard en Zuidelijk Flevoland en rond Lelystad op Oostelijk Flevoland, de plaats die een belangrijke functie als centrum voor alle polders is toebedacht.

Dit plan werd gistermiddag door ir. L. Wijers, hoofd van de afdeling planologie van de dienst der Zuiderzeewerken, uit de doeken gedaan in de Haagse Dierentuin, waar de afdeling van bouwkundig ingenieurs, en de afdeling voor bouw- en waterbouwkunde van het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs een gecombineerde vergadering aan „De Zuiderzeewerken in hun ontwikkeling“ wilden.

Ir. Wijers wees er op, dat het een „open“ plan is oftewel rekening houdt met een slechts ten dele voorspelbare toekomst en dat het een basis wil zijn voor de samenwerking met de verschillende diensten die aan de totstandkoming van het nieuwe land in de voormalige Zuiderzee medewerkers en die met de ontwikkeling van het omliggende land zijn belast.

In tegenstelling tot de bijna vier jaar geleden drooggevallen en nu in ontginning zijnde polder Oostelijk Fle-

voland, zal men er bij de nog droog te leggen polders Zuidelijk Flevoland en Markerwaard meer van uitgaan, dat deze gebieden ook als een overloop voor het drukbevolkte westen moeten fungeren.

Half miljoen mensen

In het zuidwestelijk deel van de Markerwaard en Zuidelijk Flevoland (ten noordoosten van de agglomeratie Amsterdam en het Gooi) en rond Lelystad is in het plan rekening gehouden met een stedelijke vestiging van een half miljoen mensen, terwijl tussen deze twee gebieden in, langs het Oostvaardersdiep, een kanaal dat de Markerwaard van zuidelijk Flevoland scheidt ook ruimte hiervoor is gereserveerd. Een groot recreatie gebied, een soort tegenhanger van de Veluwezoom, denkt men zich op de zandgrond in het noordoosten van de Markerwaard en voorts vermeldt het plan rond de kern Lelystad vier regionale centra (een in iedere polder), te verdelen in dorpsgebieden met het dorp als centrum.

Wat betreft het wegennet dat westelijk Nederland via het nieuwe poldergebied met het oosten moet verbinden, gaan de gedachten uit naar twee hoofdverkeersstromen, één zuidwest-noordoost die de belangrijkste wordt, en één langs de zuidelijke rand van de polders. Ook is er een spoorlijn van Amsterdam via Muiderberg en Lelystad naar Kampen geprojecteerd.

Droog in 1968

Over de technische toekomstverwachtingen voor de Zuiderzeewerken zei ir. F. J. B. G. Geers, hoofd van de dienst, dat — indien de plannen verlopen zoals men ze zich nu denkt — Zuidelijk Flevoland in 1968 droog kan vallen en dat na de voltooiing van de dijk (in 1967) of al eerder de droogmaking van de Markerwaard begint, mogelijk wordt hervat want er is al het één en ander aan gedaan voor de bestedingsbeperking. Zuiderzeewerken streeft er naar de dijk van de Markerwaard in 1979 te kunnen sluiten, het jaar waarin de dienst het zestigjarig bestaan herdenkt.

Ir. Geers merkte voorts op, dat langs Oostelijk Flevoland aan het nieuwe Veluwemeer nu een begin van recreatie ontstaat en dat daar in de

loop van het jaar het eerste kampeercentrum wordt geopend. Van het zand dat men bij het uitbaggen van een vaargeul in het meer heeft verkregen zijn stranden gemaakt en voorts ontstonden er op deze manier 7 kunstmatige eilanden in het Veluwemeer tussen Harderwijk en Roggebot, een plaats bij Kampen.

120 km strand

Wanneer het inpolderingsprogramma van het IJsselmeer is voltooid, zal zich langs de nieuwe polders, die in verband met de waterhuishouding door randmeren van het oude land blijven gescheiden, een strook strand uitstrekken die van Enkhuizen tot Roggebot 120 km beslaat.

Drs. A. J. Venstra, hoofdsociograaf bij de directie van de Wieringermeer (IJsselmeerpolders), wees er in zijn lezing over de „Sociaal-economische ontwikkeling sinds de Wieringermeer“ op, dat men wat de opzet van de polders betreft geleerd heeft betaald in de Wieringermeer en ook in de Noordoostpolder.

„In de Wieringermeer hebben we geleerd hoe het niet moest“ zei hij, doelend op de bezwaren van eenzijdige agrarische samenstelling van de bevolking. Ten aanzien van de Noordoostpolder verwachtte hij als gevolg van deze vroegere handelwijze een spoedig vertrekoverschot wegens onvoldoende werkgelegenheid voor de jonge bevolking. De nieuwe polders, aldus dr. Venstra, moeten een bevolking met een gelijkmatige opbouw krijgen, moeten rechtstreeks worden ingeschakeld in het landelijke beleid.

Dijkhoff's Wekelijks Buitenkansje

heren
weekenders

Met zorg ge-
maakte hem-
den voor zor-
geloze dagen.
Krimpvrij No-iron,
Ingenaaide baleinen
Moderne kleuren in
fantasie en uni. Deze
merkoverhemden
kosten normaal f14,50,-
naar

nu. 7 dagen lang f.9,75

Dijkhoff

78 jaar kledingspecialisten

— De gezamenlijke Nederlandse in-
zenders hebben op de internationale
bloemententoonstelling in Turijn een
ere-prijs van een miljoen lire (ruim
vijftienduizend gulden) en een stedelijke
prijs van een half miljoen lire gekre-
gen.

De tekening geeft een indruk van het structuurplan voor de zuidelijke IJsselmeerpolders, zoals die door de dienst voor de Zuiderzeewerken is vastgesteld. De grote gearceerde gebieden in de polders houden in principe een agrarische bestemming. De zwarte ringen in de polders geven de plaats aan van toekomstige steden in dit

pecten van Barth en willen brengen. houding tot de ne- rth zelf is het ge- ks 1920 op theolo- nt heeft gezet en heeft gemaakt. In id ongetwijfeld, hij r meer dan eens met volle overtu- och werkelijk niet. ons de grote mild- th met de negen- erde gaan.

ekt hier boekdelen. i nog een semester as gaan geven om ogische ontwikke- oorlogse Duitsland te helpen, liep hij a de puinhopen van ge universiteitsge- an het puin ontdek- eld van zijn grote ermacher, aan wiens leven gewijd had. vreugde dit in hei- brengen opdat het a ereplaats zou kun- Barth met de ne- angegaan, misschien in zijn rijke werk e Theologie im 19. Ihre Vorgeschichte". Voor 22 jaar . dat hij hoopte, als gmatiek voltooid zou te vinden om een te schrijven. Met e jaren heeft Barth herinnerd, dat de rmee de negentien- geweest op theolo- hoger plan opnieuw n moeten komen.

beïnvloed Barth"

s oecumenische be- h is zijn eigen weg 'Elia, „de beroerder echte of vermeen- zijn onder zijn mo- n. Gebonden aan de openbaart in Jezus verder opmerkelijk lle kanten, „wereld- en zijner collega's.

Nieuwe vrachtaarder voor Kon. Lloyd N.V.

De vloot van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd NV is uitgebreid met de grootste vrachtaarder van alle lijndiensten, de Seine Lloyd, die vandaag voor een eerste proefvaart uit Rotterdam zal vertrekken.

Het nieuwe vrachtschip, dat geen passagiersaccommodatie heeft, is ruim 166 meter lang. De breedte bedraagt 21,2 meter en de hoogte 13,1 meter. De bruto tonnage bedraagt circa 11.500 ton.

Na een kustreis via Antwerpen, Hamburg en Bremerhaven, zal de Seine Lloyd op 26 mei a.s. voor de eerste officiële reis uit Rotterdam vertrekken naar de Filipijnen, Hongkong en Japan.

Gisteren heeft de doopster van het schip, mevrouw E. Ruys—Van Heuven, een grote ingelijste foto, de afmetingen bedragen 1,5 bij 1 meter, van Parijs en de Seine aangeboden. Ook de leraren en leerlingen van de Herman Hijermans Ulo school te Rotterdam, die het schip hebben geadopteerd, zegden een mozaïek voor het schip toe. Ze mochten gisteren het geadopteerde nieuwe schip in Rotterdam bezichtigen.

— De staatssecretaris van O. K. en W., mr. Y. Scholten, heeft gisteren de eerste van de 1200 palen geslagen, waarop over enige tijd de Eindhovense stadsschouwburg zal rusten.

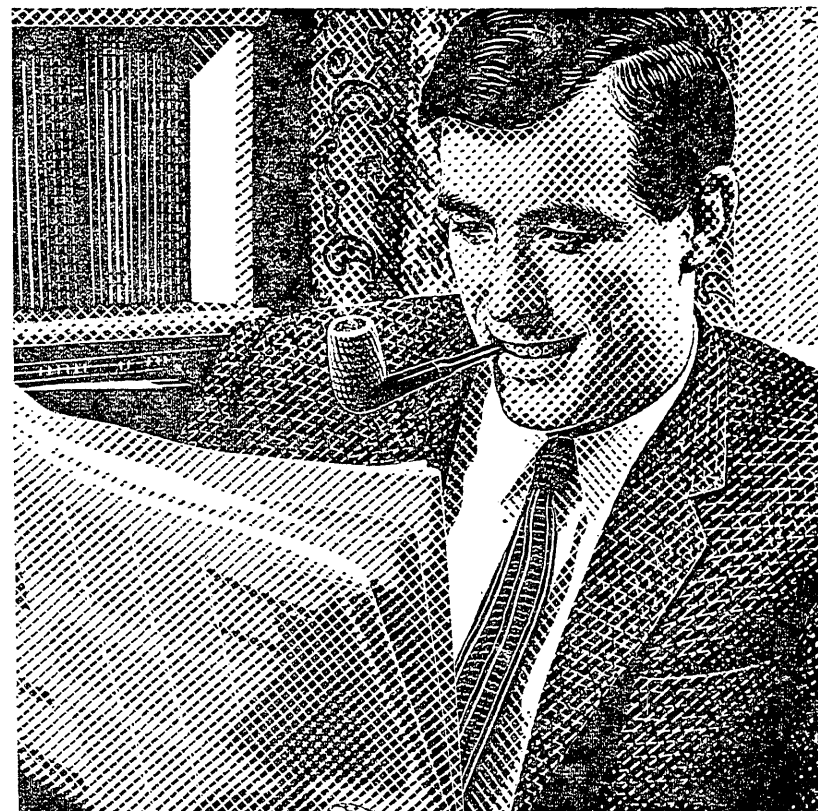
De tekening geeft een indruk van het structuurplan voor de zuidelijke IJsselmeerpolders, zoals die door de dienst voor de Zuiderzeewerken is vastgesteld. De grote gearceerde gebieden in de polders houden in principe een agrarische bestemming. De zwarte ringen in de polders geven de plaats aan van toekomstige steden in dit gebied. De zuidwest-hoek van Zuidelijk-Flevoland vertoont een aantal stippen, waarmede bos, woeste grond, e.d. wordt aangegeven, waarmede in zekere zin een voortzetting wordt verkregen van de Gooise recreatiegebieden. Het tegenoverliggende zuid-oostelijke deel van de Markerwaard is voor hetzelfde doel gereserveerd, terwijl ook de noordoost zijde van deze polder voor een deel zal worden bebost. In de polders zelf worden de voorlopig nog voor agrarische doeleinden bestemde gebieden ten noorden van het Gooi en ten noordoosten van Amsterdam tot aan Lelystad gereserveerd om de z.g. uitstraling van de randstad op te vangen. De nummers: 1. Markerwaard; 2. Zuidelijk-Flevoland; 3. Oostelijk-Flevoland; 4. N.O.-Polder.

droogmaking van de Markerwaard begint, eigenlijk wordt hervat want er is al het één en ander aan gedaan vóór de bestedingsbeperking. Zuiderzeewerken streeft er naar de dijk van de Markerwaard in 1979 te kunnen sluiten, het jaar waarin de dienst het zestigjarig bestaan herdenkt.

Ir. Geers merkte voorts op, dat langs Oostelijk Flevoland aan het nieuwe Veluwemeer nu een begin van recreatie ontstaat en dat daar in de

78 jaar kledingspecialisten

— De gezamenlijke Nederlandse inzenders hebben op de internationale bloementoonstelling in Turijn een ere-prijs van een miljoen lire (ruim vijfduizend gulden) en een stedelijke prijs van een half miljoen lire gekregen.

Voortrekkers een pijp vol genoeg

Wie de pijp tot een van z'n goede vrienden rekent doet dat ook met Voortrekkers - de lichte, door-en-door rijpe tabak, die het pijproken tot een puur genoeg maakt.

NIEMEYER garandeert de kwaliteit

000
ABRIEKS-
OLLECTIES

in²
COOPRUIMTE

van **Reeuwijk**

3000 fabriekscollecties

ROTTERDAM

Vrije bezichtiging

Wie bij van Reeuwijk niet vindt, wat hij zoekt, zoekt meubelen die nog niet gemaakt worden.

Bij aankoop van f 500,- worden op vertoon 2 dagretours of uw benzinekosten vergoed.

WINKELCENTRUM „OUDE" BINNENWEG/KAREL DOORMANSTR. TEL. 11.16.70 (14")